

Nu börjar nomineringsperioden till Dalslandsmedaljen 2021

Många framstående personer har belönats med Dalslandsmedaljen sedan den delades ut första gången 1960. Bland de hyllade finns krögare, författare och riksdagsmän liksom skriftställare, musiker och bankdirektörer. I år ska den 106:e medaljen delas ut. Nytt för i år är att kommittén i en första omgång kommer välja tre kandidater, av vilka en kommer att få motta Dalslandsmedaljen under festliga omständigheterna under hösten.

Nomineringsperioden pågår mellan den 23 juni och 22 augusti. Alla är välkomna att skicka in förslag till emma.augustsson@dalsland.com och varje nomineringsförslag ska innehålla:

- **Namn** på föreslagen person eller verksamhet, hemort samt kontaktuppgifter.
- **Motivering**, obligatorisk, till nomineringen på högst 500 tecken.
- **Insändarens namn**, adress och kontaktuppgifter.

I kommittén för Dalslandsmedaljen 2021 ingår Annica Larsson, Dalslands Konstförening; Gerhard Jansson, Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbund; Tobias Bernhardsson, Färgelanda kommun; Stig Bertilsson, Bengtsfors kommun; Martin Carling, Dals-Eds kommun. Projektledning Kerstin Aronsson på Visit Dalsland.

Den nya Dalslandsmedaljen är formgiven och producerad av konstnären Mathieu Pelletier och delades ut för första gången 2020. Den togs fram av Visit Dalsland i samarbete med Stenebyskolan.

Tidsplan

<i>23 juni - 9 augusti</i>	Nomineringsperiod
<i>30 augusti</i>	Kommittémöte där tre kandidater utses
<i>oktober</i>	Utdelning av Dalslandsmedaljen till en av de nominerade

Om Dalslandsmedaljen

”Medaljen utdelas årligen till personer/föreningar/organisationer som gjort landskapet "framstående tjänster". Det är en imponerande lista över medaljörer som på olika sätt bidragit till Dalslands rika historia och spännande utveckling under många decennier. Och samtidigt ger kunskap om vad som skapats och skapas i Dalsland för oss alla att vara stolta över. Läs mer om medaljens historia i Gerhard Janssons intressanta artikel som följer nedan.

/ Kerstin Aronsson / Visit Dalsland / tel 0767 700 100 / kerstin.aronsson@dalsland.com

Något om Dalslandsmedaljen

av Gerhard Jansson, ordf i Dalslands fornminnes- och hembygdsförbund och ledamot i kommittén

1960 delades de första Dalslandsmedaljerna ut. Det skedde på friluftsteatern i Billingsfors den 31 juli. De första medaljörerna var:

- **Erland Borglund**, rektor, Dals Långed.
- **Åke Nettelblad**, överläkare, Bäckefors.
- **C P Olsson**, riksdagsman, Mellerud.
- **Malcolm Paulsson**, bankdirektör, Mellerud.
- **Axel Rubbestad**, riksdagsman, Ödeborg.
- **William A:son Sävblom**, kommunalborgmästare, Åmål.
- **Aurora Thorson**, fru, Färgelanda.

Även om vid några tillfällen fler än en medaljör belönats har aldrig senare ett så stort antal uppmärksammats samtidigt.

Dalslandsmedaljen hade samma år instiftats av fyra föreningar verksamma i och för Dalsland; Dalslands Fornminnes- och hembygdsförbund, Dalslands Vål, Dalslands konstförening och Dalslands Turisttrafikförening. Syftet med föreningen Dalslands Vål var att arbeta för Dalslands utveckling. I en skrift "Fakta om Dalsland" utgiven av föreningen 1960 står det bl a att "det är billigare att flytta industrier till Dalsland än att flytta dalslänningarna till andra orter." Medlemmar var representanter för dalsländskt näringsliv och offentlig sektor. Initiativtagare till medaljen var ordföranden i Dalslands Vål, disponent Åke Anjou, Ödeborg tillika ordförande i Dalslands Vål.

Dalslands Vål har idag ingen verksamhet och har i arbetet med Dalslandsmedaljen ersatts av Dalslandskommunerna. De tre övriga stiftande föreningarna finns kvar och verkar inom respektive områden om än vad beträffar Turisttrafikföreningen i en annan form. Medaljen delas idag ut av en kommitté bestående av tre representanter för Dalslandskommunerna (och till dessa räknas också Vänersborg) och en representant från vardera Konstföreningen och Fornminnes- och Hembygdsföreningen.

Den ursprungliga medaljen ritades av "konstnärinnan, friherrinnan Marianne Cederström f. Smith" och utarbetades i sin slutliga form av riksheraldikern G Sheffer. Han beskriver i ett brev medaljen så här: "Den visar Dalslandstjuren mot bakgrunden av landskapets blomma, förgät-mig-ej. Till förebild för tjuren har tjänat en i Bibliotheque Nationale i Paris förvarad handskrift av år 1562, innehållande en serie av de svenska landskapsvapnen. ... Medaljbandet bör vara vitt med en röd mittrand, upptagande en tredjedel av bandets bredd. Detta blir det korrekta återgivandet av landskapets färger i ett medaljband ..."

Stadgarna från 1960 hade följande inledning: ”Medaljen skall utdelas till person, bosatt inom eller utom Dalsland vilken genom framstående förtjänster inom industri, hantverk, handel, lantbruk, konst, litteratur, genom donation eller på annat sätt bestående ha gagnat landskapet.”

Under åren 1960 - 2020 har 106 personer och fyra föreningar uppmärksammats. 2010 hade stadgarna ändrats så att även föreningar kunde bli medaljörer. En person har fått medaljen två gånger. En gång har medaljen delats ut postumt. Enligt tidigare diskussioner i kommittén bör medaljören vara i livet och kan sedan inte få en ytterligare medalj. 1977 skedde ingen utdelning.

Medaljörerna representerar många olika verksamheter. Nära hälften, 49 av dessa, är på olika sätt knutna till det dalsländska kulturlivet. 23 har en anknytning till Hembygdsrörelsen eller till verksamheter nära denna, t ex som forskare, och hela 26 representerar annan kulturell verksamhet, t ex konstnärer, författare, musiker etc. I övrigt förekommer i listan 6 politiker och några representanter från var och en av grupperna kommunala tjänstepersoner, representanter för näringslivet samt idrotten. De fyra landshövdingarna i dåvarande Älvsborgs län som var verksamma under åren har också hedrats.

De flesta medaljörerna har varit bosatta i Dalsland. Längst bort fanns Carl Herman Wårme från Minneapolis, USA. Han föddes i Bengtsfors och utvandrade i 20-årsåldern till USA. Hela livet behöll han sitt intresse för Dalsland. Han var bland annat ordförande i en Dalslandsförening i Minneapolis/S:t Paul och skribent inte enbart i svensk-amerikanska tidningar utan också i Bengtsfortidningen. Vårt att notera att Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförening tidigare hade medlemsföreningar i USA.

Under åren har en knapp femtedel av medaljörerna varit kvinnor. Under 2000-talet har en viss förändring skett. Drygt 50 % av medaljörerna under den perioden är kvinnor.

En lista över samtliga medaljörer finns på Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbunds hemsida. Tycker du att gamla förbiseenden borde rättas till. Det är i så fall i första hand upp till dig. Kommittén utser nämligen medaljörer som nominerats. Hur nomineringen går till framgår av annonser. Nomineringen pågår nu.